

Udfordringer, farer og muligheder ved karismatikken

Af sognepræst og cand.theol. Jens Jørgen Rasmussen

jensjoergen@gmail.com

Resumé

Artiklen søger at indkredse en definition af karismatikken. Det er en teologisk tænkemåde og et typisk fromhedsliv, der er optaget af det karismatiske. Fra 1980'erne er der etableret en form for luthersk karismatik i Danmark. Den er etableret i Dansk Oase og fokuserer på erfaringer af Helligånden. Artiklen roser det praktiske samarbejde mellem karismatikere og andre de seneste årtier, men påpeger fem faremomenter ved de karismatiskes fokusering på erfaringerne af Helligånden. Overordnet set er faren, at man ser indad i stedet for at se på Ordet. Artiklen søger at finde en ny dagsorden for diskussionen. Et udgangspunkt kan være, at Ånden er Jesu Kristi Ånd.

Keywords

Luthersk karismatik – Dansk Oase – Helligåndserfaringer – Alternativ dagsorden – Helligåndens gerning

Indledning

Gennem de seneste mere end 30 år har jeg blot fulgt karismatikken i Danmark fra sidelinjen og er derfor ikke i stand til at give et opdateret billede af de aktuelle forhold og eventuelle udviklinger indenfor den luthersk-karismatiske bevægelse i Danmark, der siden 1989 har været organiseret i Dansk Oase. På det praktiske plan er der givetvis sket en stor udvikling i organisationen, men på det teologiske plan ser der ikke ud til at være sket væsentlige ændringer af den luthersk-karismatiske teologi, som bevægelsen blev grundlagt på. Enkelte nyere artikler i Dansk Oases tidsskrift, *OaseMag*, tyder dog på, at den klart karismatiske teologi måske ikke mere er enerådende i organisationen, men at traditionelt ”ikke-karismatiske” tankegange også får spaltepads ind imellem. F.eks. i en overskrift som: ”Jesus og Ånden gør intet uden hinanden” eller i en lille artikel: ”Når Helligånden føles fjern”, hvor en klar korsteologi kommer til udtryk (*OaseMag*, 2015/09). Det er også interessant, at man til 25-års jubilæumsudgaven af *OaseMag* som hovedtema valgte korset og Jesu død, fremfor f.eks. pinsen og nådegaverne (*OaseMag*, 2014/09). Kunne det specifikt karismatiske måske være i færd med at blive blot en side ved bevægelsen fremfor det dominerende hovedanliggende?¹ Det er imidlertid ikke min opgave at undersøge dette nærmere, men udelukkende at forholde mig til ”det karismatiske”. Derfor finder jeg det forsvarligt primært at lægge dokumenter fra bevægelsens grundlæggelsestid til grund for en definition og diskussion af den lutherske karismatik og de udfordringer, farer og muligheder, der kan være ved den.

Jeg har her primært anvendt en lille, men væsentlig sammenfatning af den luthersk-karismatiske tænkning og teologi i en lille bog/emnekreds af Morten Munch fra 1989 (Munch, 1989), samt en lille bog om Guds rige, af samme forfatter (Munch, 1997). Foruden disse skrifter har jeg også benyttet mit eget speciale om emnet fra 1988 (Rasmussen, 1988) og min senere bog, *Mærker du Ånden* (Rasmussen, 1993). Af lidt nyere materiale fra karismatisk hold, har jeg benyttet *OaseMag* fra de senere år.²

Hvad menes med ordet karismatik? Et forsøg på en definition

At diskutere ovennævnte tema kræver allerførst en definition af, hvad det er, vi taler om. Hvad menes der med ordet ”karismatikken”? I denne artikel er der jf. ovenfor ikke tænkt på en bestemt karismatisk organisation i hele dens bredde, men på en *teologisk tænke måde og et typisk fromhedsliv*, som er meget optaget af ”det karismatiske”, uanset, hvilken bevægelse den måtte findes i. Hvad er det, der kendetegner ”karismatikken”?

Historisk set er den karismatiske måde at tænke og leve kristenlivet på fra begyndelsen af 1900-tallet til ca. 1960 især kommet til udtryk gennem pinsebevægelsen. De gamle historiske kirkesamfund lod sig i denne periode stort set ikke inspirere af den karismatiske tankegang, men var generelt afvisende. De ”karismatiske” kristne dannede eller tilsluttede sig normalt selvstændige kirkesamfund.

¹ Se f.eks. *OaseMag* 03/2019 side 29-30 om ny vision for Dansk Oase, og Oases Vision på hjemmesiden <https://danskoase.dk/om-os/vision/>

² *OaseMag*, Dansk Oases tidsskrift. Indtil 20(19?) i papirudgave og derefter kun digitalt.

Gennem disse årtier handlede ”det karismatiske” især om ”åndsdåb” og de deraf følgende nådegaver. Åndsdåben blev anset for at være en selvstændig anden åndsmeddelelse, en ”second blessing”. Blandt nådegaverne kom især tungetalen til at spille en stor rolle, som det ypperste tegn på, at man var blevet døbt med Helligånden og havde fået Åndens kraft.

Men i begyndelsen af 1960-erne skete der noget betydningsfuldt med karismatikken. Mange inden for de gamle historiske kirkesamfund fik karismatiske oplevelser og begyndte at blive grebet af den karismatiske tankegang fra pinsebevægelsen (Rasmussen, 1988, 5-6). Men i modsætning til deres forløbere valgte de at blive i deres egne kirker og virke for ”karismatisk fornyelse” indenfor de gamle kirkesamfund. Denne bevægelse eller åndsstrømning benævntes fra begyndelsen ”Den karismatiske bevægelse” og fik i løbet af 1970-erne stor udbredelse. Også i Danmark lod en hel del mennesker i Folkekirken sig inspirere af bevægelsen og oplevede fornyelse i kristenliv og menighedsliv (Rasmussen, 1988, 6-7).

Da disse nye ”karismatikere” gerne ville forblive indenfor deres egne historiske kirker, måtte de nødvendigvis overveje, hvordan den karismatiske teologi og praksis kunne tilpasses deres traditionelle teologiske kontekst. Det helt store spørgsmål blev her forholdet mellem den kristne dåb og den pentekostale ”åndsdåb”. For de første karismatiske teologer i Den danske Folkekirke lykkedes det ikke rigtigt i 1970-erne at skabe en teologisk sammenhængende forståelse af forholdet. Dette var måske en stor del af årsagen til, at de gamle vækkelsesbevægelser i Danmark stort set ikke åbnede sig for det karismatiske.

Men i begyndelsen af 1980-erne begyndte nogle af karismatikerne i Danmark, under inspiration fra især USA, at arbejde intensivt med, hvordan man kunne få den karismatiske teologi og praksis til at hænge sammen med den traditionelle lutherske.³ Samtidig begyndte også, inspireret af den norske Oasebevægelse, en del teologer med baggrund i de gamle vækkelsesbevægelser i Danmark at interessere sig for det karismatiske, og der påbegyndtes et fælles teologisk og praktisk-teologisk arbejde på at forsøge at forene det karismatiske med det lutherske (Rasmussen, 1988, 63). Det lykkedes at skabe en luthersk karismatisk teologi, hvor man fastholdt de fundamentale lutherske grunddogmer og værdier samtidig med, at man tog ”det karismatiske” til sig (Munch, 1989, 58-62).

Men det havde en pris for den gamle karismatik fra pinsebevægelsen, den pentekostale karismatik. De lutherske kunne og ville ikke mere fastholde åndsdåben som en vigtig engangsbegivenhed, en second blessing – og dermed heller ikke mere fastholde tungetalen som det vigtigste tegn på, at man var døbt med Ånden (Munch, 1989, 20). På baggrund af den lutherske tro fastholdt man, at dåb og åndsdåb hører sammen – forstået på den måde, at enhver som er døbt og tror på Jesus også er døbt med Helligånden. Man skal altså ikke indenfor den lutherske karismatik søge en ny åndsdåb, når man er døbt og troende (Munch, 1989, 12).

³ Se f.eks. bogen: Christenson, Larry (editor). 1987. *”Welcome Holy Spirit”*. Minneapolis: Augsburg Publishing House.

Men hvad blev der så egentlig af “det karismatiske”, efter at man gjorde op med åndsdaåblæren? Hvad er det, man som et døbt og Jesus-troende menneske ifølge den lutherske karismatik kan mangle og bør søge? Se det er faktisk et godt spørgsmål – for det er ikke så let at finde et klart svar på. Det, der sættes i stedet for forventningen om en åndsdaåb med tungetale som tegn, er nemlig på mange måder mere diffust og uoverskueligt og dækker over et bredspektret felt af diverse åndelige, psykiske og fysiske erfaringer og oplevelser.

En fællesbetegnelse, for det man kan mangle og bør søge, er “erfaring” af Helligånden (Munch, 1989, 28, 31). Et døbt og Jesustroende menneske *har fået* Helligånden - men kan savne *erfaring* af den Ånd, som blev givet i dåben og ved troen. Sådanne erfaringer mener man, at vi bliver lovet i Det nye Testamente. De er en integreret del af “gudsrigets program” (Munch, 1997, 21, 39). Så man kan få den slags erfaringer, hvis man åbner sig for Ånden og for nådegaverne og søger disse erfaringer. Men hvilke erfaringer drejer det sig egentlig om?

En af de vel mest indflydelsesrige teologer blandt danske lutherske karismatikere skriver et sted sådan her: “*Med karismatiske erfaringer mener vi fænomener såsom helbredelse, åndsuddrivelse, undergørnin, profeti, tungetale, udlægning, drømme, syner, overnaturlig ledelse gennem Åndens indre tale og i øvrigt udøvelse af karismer, som har karakter af at udøve Guds nærvær, inkl. særlig kundskab, visdom og åndsbaåren forkyndelse - og ikke mindst den såkaldte “åndsdaåb”/“åndsfulde-erfaring”, som opleves forskelligt, men ofte beskrives som en indre oplevelse af et særligt gudsnærvær med fred og glæde og en ofte dertil knyttet ydre oplevelse af gennemstrømning, overvældelse, varme eller tyngde*” (Munch, 1989, 11). (Kursivering fra forfatteren selv).

De erfaringer, som den lutherske karismatik udfordrer og kalder os til at søge, er altså et stort spektrum af forskellige oplevelser i kristenliv og menighedsliv. De nytestamentlige nådegaver spiller tydeligvis en stor rolle for denne forventning og flere af de ovennævnte erfaringer, kan ses som udfoldelse af nådegaver. Det er her bemærkelsesværdigt, at tungetalen ikke spiller nogen særlig rolle mere, men blot er blevet én blandt flere nådegaver. Men der er dog stadig nogle nådegaver, som skiller sig ud i forhold til de øvrige, selv om det ikke er skarpt afgrænset. Det drejer sig om de nådegaver, der “har karakter af at udøve Guds nærvær”, jf. ovenfor. Altså de mest tydeligt *observerbare* nådegaver, herunder i hvert fald helbredelsens, profetiens, tungetalens og kundskabens nådegaver. Men også flere forskellige nådegaver kan være i spil.

Men foruden kaldet til at åbne sig for alle nådegaver, omtalt i Det nye Testamente – kaldes der i den lutherske karismatik, måske især i de senere år og måske under en vis indflydelse fra “mindfulness”, også til åbenhed overfor flere andre psykiske og/eller fysiske erfaringer, der opfattes som konkrete erfaringer af Guds Ånd. På det konkrete plan er der tale om en række forskellige oplevelser, der f.eks. kan ske under lovsang, i tilbedelse, i stille meditation, på pilgrimsvandring m.v. Et tilbagevendende fælles udtryk for det, man da søger og oplever, er en oplevelse af “Guds nærvær”. Der er i denne søgen efter oplevelse af Guds nærvær ofte en stor indadvendthed. Når man søger oplevelse af Guds nærvær i lovsang, bøn, eller hvad det nu er – forventer man normalt ikke, at Guds Ånd vil manifestere sig synligt eller hørbart for ens øjne og ører, men at det sker i ens indre, i hjertets dyb, i den indre

stilhed. Denne indadvendthed i en del af den luthersk karismatiske tankegang og i nogle af de erfaringer, man kalder til og søger, kan synes at stå i modsætning til den generelle karismatiske understregning af det konkret observerbare i karismatiske erfaringer.

I forhold til den pentekostale karismatik er den lutherske karismatik altså meget mere bredspektret, angående hvilke erfaringer man forventer, søger og kalder os alle til at åbne os for. Dette gør det egentlig mere vanskeligt at forholde sig til den lutherske karismatik end til den oprindelige pentekostale. Den lutherske er simpelthen mere uoverskuelig.

Den positive udfordring fra den lutherske karismatik

I de gamle vækkelsesbevægelseres stærke vægtlægning på bibelordets og dogmatikkens betydning for kristentro og kristenliv ligger der en latent fare for at gøre ordet og læren til noget, vi selv behersker og kan sikre os med – uden Åndens hjælp. Den sunde ortodoksi kan blive til død ortodoksi. Den sande lære kan blive til ren teori uden Ånd. Hvor ofte og hvor længe og hvor mange steder det er sket i de gamle vækkelsesbevægelser, det ved vel ingen, men jeg er sikker på, at faren i perioder har været overhængende og til stadighed er en stor fare for alle, der lægger stor vægt på den sande lære og det ydre Ords betydning.

Overfor den fare at falde fra levende ortodoksi til død ortodoksi og få den sande lære gjort til ren teori, er karismatikken en positiv påmindelse om, at sand kristentro og sandt kristenliv ikke er teori, men levende liv, liv i Ånden med hele mennesket involveret. Den inspiration findes jo sådan set også i de gamle vækkelsesbevægelseres egen historie, men den nutidige karismatik minder os i nutiden til stadighed om, at menighedsliv og kristenliv ikke er noget, vi kan bygge uden ved Åndens kraft. Karismatikken udfordrer os dermed til altid at arbejde med helligåndsteologien og ligeså den praktiske helligåndsteologi i forhold til det daglige kristenliv, menighedsliv, mødepraksis, gudstjenesteliv, diakoni osv., så vi frimodigt benytter os af alt, hvad Ånden vil give os og bruge os til, og vandrer frimodigt i Åndens kraft og lader os bruge af Ånden.

Desuden mener jeg, der helt nede på jorden, kan hentes stor praktisk inspiration fra nogle af de luthersk-karismatiske menigheder i Danmark, herunder fra Dansk Oases stævne- og konferencepraksis. I Dansk Oase har man udviklet interessante fornyede former omkring gudstjeneste- og menighedsliv, og man har en meget høj grad af lægmandsmedvirken, som nok hænger sammen med, at man har udpræget syn for nådegavernes betydning. Man har tilsyneladende også med stor dygtighed formået at bære evangeliet frem i nutidige former, i et forståeligt sprog og med en glad og positiv åbenhed overfor nutidens mennesker. Alt dette tror jeg, mange af os fra de gamle vækkelsesbevægelser kan lære meget af.

Den evindelige påmindelse om Helligåndens uundværlighed og om, at Gud fortsat gør undere, er sammen med dele af den praktiske teologi de største positive udfordringer fra karismatikken.

Er der nogen farer ved karismatikken?

Lige siden den karismatiske bevægelse kom til Danmark i 1970-erne, og ikke mindst efter at den iførte sig luthersk klædedragt i løbet af 1980-erne, har den på én gang både fascineret og bekymret kristne fra de gamle vækkelsesbevægelser. Man har følt sig udfordret og inspireret af karismatikens kald til fornyelse i åndskraft og nådegaver – men man har samtidig også set en del faremomenter.

I perioden før de lutherske karismatikere gjorde op med åndsdåbslæren, var der mange fra de gamle vækkelsesbevægelser, der så en stor fare for, at dåben og den frelsende tro skulle miste sin betydning som formidler af Ånden og som grundlag for, at man som kristen kunne være forvisset om, at man havde fået Helligånden. Men er der så stadig nogen fare på færde, efter at de lutherske karismatikere gjorde op med åndsdåbslæren og tog afstand fra opdelingen af troende kristne i åndsdøbte og ikke åndsdøbte.

Ja, det mener jeg, at der er. Det, der er kommet i stedet for åndsdåbslæren, rummer også farer.

1) Læren om, at døbte troende kristne *kan mangle erfaring* af Helligånden og derfor bør søge sådanne *karismatiske erfaringer*, vil jo, selv om det ikke er meningen, i praksis betyde en opdeling af kristne i to grupper. Dem, der søger og får sådanne erfaringer og dem, der ikke gør. Det noget brogede billede af, hvad de karismatiske erfaringer går ud på, opbløder dog i nogen grad en sådan opdeling.

2) Forventningen om de karismatiske erfaringer og kaldet til at søge dem indebærer desuden en fare for at få flyttet fokus i den kristnes trosliv - fra tro på Ordet til erfaring, fra tillid til Guds løfter til oplevelse, fra kognitiv eftertanke til indre følelse eller til ydre oplevelsesjag. På den måde kan der let opstå et nyt centrum, eller et ”dobbeltcentrum” for den kristnes tro. Foruden Jesus Kristus selv og troen på ham, bliver også (jagten på) de karismatiske erfaringer et centralt fokuspunkt i kristenlivet.

3) Men der er desværre ikke alene fare for at få flyttet fokus væk fra centrum, men også for at få vendt ”retningen” forkert mellem Ordet og Ånden. I luthersk tankegang forkyndtes det ydre ord (Evangeliet) for ører og øjne – for at Ånden skal gøre ordet til tro i hjertet, gøre det ydre ord til et indre ord. I karismatikken bliver det vendt på hovedet, så det forkyndte ord skal skabe forventning i hjertet om karismatiske erfaringer, som man så søger og får (Munch, 1989, 30). Det indre ord (forventningen) skal blive til ydre erfaring af Ånd, eller måske til ”ordløs” erfaring af Ånden i hjertet. Man skal på en eller anden måde væk fra – eller ud over Ordet – for at komme til karismatisk erfaring af Ånden. På den måde kan den kristnes fred og glæde og identitet som kristen let komme til at blive afhængig af ydre karismatiske oplevelser eller af indre følelser fremfor afhængighed af Guds løfter i det talte, skrevne og eftertænkte ord (Rasmussen, 1993, 96-97).

4) På grund af ovenstående (pkt. 3) kan det også let ske indenfor den karismatiske tankegang, at følelser bliver opfattet som det primære kommunikationspunkt mellem menneske og Gud fremfor menneskets kognitive refleksion over Guds ydre ord. På den måde kan det karismatiske fokus på oplevelsen/følelsen af Guds nærvær i sit indre også komme til at skabe falske gudsoplevelser af rent psykisk karakter, eller i værste fald af dæmonisk karakter, når man målrettet søger bestemte karismatiske oplevelser i sit indre frem for at søge Guds nærvær i Ordet – i bibelordet, forkyndelsen, samtalen, sjælesorgen, bønner, eftertanken m.v.

5) Endnu en fare ved den lutherske karismatik er, at man ved at fokusere på de karismatiske erfaringer som de ypperste helligåndserfaringer let kan komme til at overse andre og mere centrale erfaringer af Helligånden – ikke mindst selve troens og retfærdiggørelsens erfaring. På den måde kan karismatikken paradoksalt nok komme til at *indsnævre* forventningen til Ånden og begrænse bevidstheden om Åndens virke i den troendes liv (Rasmussen, 1993, 95).

Mulighederne i mødet med karismatikken

Ja, men hvad er så mulighederne i mødet med karismatikken og særligt den lutherske karismatik. Er der i det hele taget nogen positive muligheder?

I det meste af den litteratur, der siden 1970-erne er skrevet om emnet fra de gamle vækkelsesbevægelser side, tager de fleste i og for sig godt imod den karismatiske teologis hovedanliggende om at åbne sig for de karismatiske erfaringer og søge og praktisere alle nådegaverne. De fleste synes at være enige i, at det er et åndeligt fattigdomstegn, hvis ikke alle de nytestamentlige karismatiske erfaringer findes i de kristne menigheder i dag. Samtidig har man set en hel del farer i den karismatiske teologi – men har forsøgt at tage hovedanliggendet til sig og komme uden om farerne.

Ud fra den tankegang er det altså godt og hensigtsmæssigt at lade sig inspirere og belære af den karismatiske teologis hovedanliggende om de karismatiske erfaringer. Godt at tage hovedanliggendet til sig og søge at komme uden om farerne.

I midten af 1980-erne, da jeg selv begyndte at interessere mig meget for den lutherske karismatik, tænkte jeg på samme måde. Hovedanliggendet måtte være godt nok, hvis man kunne tage højde for farerne. Men på baggrund af mine efterfølgende studier og specialeskrivning (Rasmussen, 1988) blev jeg meget kritisk overfor selve hovedanliggendet i karismatikken, også i den lutherske karismatik. Nu mange år, overvejelser og diskussioner senere er jeg blevet helt sikker på, at det er selve hovedanliggendet, der er noget alvorligt galt med. Vi bør derfor ikke lade os belære af karismatikken hovedanliggende angående nådegaverne og de karismatiske erfaringer, men arbejde på en alternativ og mere central nytestamentlig tilgang til forståelse af Ånden og Åndens gerninger i menigheder og kristenliv.

Praktisk teologisk afviser jeg på ingen måde en positiv inspiration fra karismatiskprægede bevægelser som f.eks. Dansk Oase (jf. ovenfor), og flere steder i landet tror jeg, det er frugtbart at ikke-karismatiske menigheder samarbejder med luthersk-karismatiske. Trods uenighed om det karismatiske, har vi trods alt de centrale dogmer om Jesus Kristus og troen til fælles og er enige om frelsen i Jesus alene.

Men ikke mindst, hvis vi indgår samarbejde, bør vi være meget opmærksomme på, hvad vi er uenige om, for det er ikke bare noget perifert, men noget væsentligt. Det er den lutherske karismatiks hovedanliggende, vi må gøre op med. Den karismatiske teologis hovedanliggende er ganske enkelt

udtryk for en overordnet fejltolkning af Det nye Testaments vidnesbyrd om Helligånden og Åndens gaver – en fejltolkning, som kan give en alvorlig skævvridning og en stor fokusforskydning i forhold til det billede, som Det nye Testamente tegner af Helligåndens sendelse og af Åndens gerninger i menighedernes og i den enkelte kristnes liv. I mødet med karismatikken duer det derfor ikke at lade som om, det bare er nogle enkelte småting, vi er uenige om.

Men jeg tror ikke, der er brug for en modreaktion – i form af nej til karismatikken og nej og atter nej! Tryk avler bare modtryk, og hvis vi ikke gør andet end at formulere negativ kritik af karismatikken, giver vi jo ikke noget alternativ til den karismatiske tankegang - og uden et ordentligt alternativ er den karismatiske tankegang lige til at tage til sig. Den passer fint til tidens trends.

Derfor er der meget mere brug for en parallelreaktion til den karismatiske tankegang. Altså ikke en reaktion imod karismatikken – men en reaktion *for et bedre alternativ*.

Det første, vi bør gøre, er at forsøge at skabe en *helt ny dagsorden* for diskussionen om troen på Helligånden og Helligåndens gerning. Siden de lutherske karismatikere for 40 år siden tog fat på et grundigt teologisk arbejde med helligåndsteologien og i årevis har arbejdet med den, har det været deres dagsorden, der har styret diskussionen. Næsten alt, hvad der er skrevet om Helligåndens gerning gennem de sidste fem årtier - også i regi af de gamle vækkelsesbevægelser - er skrevet som reaktion på og diskussion af karismatikken og de spørgsmål, som karismatikken har rejst: Diskussion om de manglende erfaringer i sammenligning med nytestamentlig tid (jf. f.eks. Mark 16, 17); diskussion om åndsdaab ud fra Apostlenes Gerninger; diskussion om nådegaverne, især helbredelse, tungetale, profeti, kundskab og lignende ud fra 1 Kor 12; 14; diskussion om åbenhed for de karismatiske erfaringer og om, hvordan man søger dem.

Ud fra denne karismatiske ”dagsorden” har vi så i de gamle vækkelseskredse overvejet, undersøgt og diskuteret, hvad vi synes er godt eller skidt, bibelsk eller ubibelsk, hvad vi kan bruge og hvad vi er bange for osv. Men jeg er blevet mere og mere overbevist om, at denne dagsorden er yderst mangelfuld og skæv som grundlag for at diskutere og formulere en sund nytestamentlig helligåndsteologi og fremme en nytestamentlig ”helligåndspraksis”. Vi har brug for en ny alternativ dagsorden for diskussionen. En dagsorden, der tager sit *udgangspunkt i centrum* af det nytestamentlige billede af Åndens gerning og ånds erfaring, og får sat de mindre centrale helligåndserfaringer længere ned på dagsordenen.

En alternativ dagsorden for den teologiske diskussion om Helligåndens gerning og erfaring af Ånden bør tage udgangspunkt i forholdet mellem Jesus og Helligånden og tydeliggøre, at Ånden er Jesu Kristi Ånd jf. f.eks. Joh 14; 16. Dernæst som det andet punkt bør det tydeliggøres, hvad det betyder, at Åndens udgydelse på pinsedagen er en frelseshistorisk begivenhed på linje med Jesu fødsel, Jesu død og opstandelse og himmelfart. Som det tredje punkt skal det tydeliggøres og forkyndes vidt og bredt og med glæde, at hver enkelt Jesustroende menneske har fået Helligånden og med hvilket formål, vi har fået Ånden. At vi har fået Ånden, fordi vi uden Ånden ville mangle *alt!* - både tro, frelse, syndsforladelse, evigt liv osv. jf. f.eks. Joh 3,3-8 og ikke mindst 1 Kor 2,6-16, som efter min

mening er en nøgletekst til forståelse af Helligåndens gerning og åndserfaring. Dernæst skal vi tydeliggøre, at for at få Helligånden og opleve Helligånden, skal man ikke søge efter Helligånden selv, men efter Jesus, og ham skal man søge i det ydre ord, i Evangeliet, ikke i sit eget indre. Det skal tydeliggøres, hvor skønt og herligt Ordet er og at Helligåndens normale kommunikationsmiddel er det ydre ord i profetisk forkyndelse, undervisning, bibellæsning, samtale, eftertanke m.v. Vi skal lære at *elske og søge Ordet*, fordi det *bringer os Ånden*.

Når vi så kommer til det med Helligåndens gerning i – og gennem den kristne og i menigheden – og de erfaringer af Helligånden, som en kristen må forvente at få, så skal vi begynde med tvivlen og troen, synden og tilgivelsen, det gamle menneske og det nye og dernæst tage fat på de forudberedte gode gerninger og så først, hvor der er brug for det, skal vi vejlede og undervise om de forskellige tjenester og de utallige tanker, gerninger, ord og nådegaver, som Helligånden virker i de troende i hverdagen og i menighedens forsamling. Det skal vi gøre, for at de gaver, som Ånden giver til den enkelte, må blive brugt bedst muligt til gavn for fællesskabet.

En sådan alternativ dagsorden for diskussionen om Helligåndens gerning i den kristnes liv og i det kristne fællesskab kan sikkert sættes sammen på flere andre måder. Min pointe er bare, at der er et stort behov for at arbejde med helligåndsteologi og helligåndspraksis ud fra et helt andet udgangspunkt og ud fra helt andre spørgsmål og mål end dem, som er sat op af karismatikken. Et udgangspunkt og et mål, der svarer bedre til det nytestamentlige helhedsbillede.

Så kære teologer, præster og professorer udi bibeltolkning, dogmatik og praktisk teologi: Vi er ikke færdige med arbejdet med helligåndsteologien og helligåndspraksis. Efter fyre års diskussion om karismatikken er det på tide at komme i gang med arbejdet ud fra et bedre udgangspunkt og med et større mål for øje.

Litteratur

Munch, Morten. 1997. ”Guds rige”. Oaseserien nr. 3. Karlslunde: Mediacellen.

Munch, Morten. 1989. ”Karismatisk fornyelse og Luthersk Tradition”. Hillerød: Egen udgivelse.

OaseMag 03/2019.

OaseMag 09/2015.

OaseMag 09/2014.

Rasmussen, Jens Jørgen. 1988. ”Den karismatiske fornyelse og luthersk Tradition”. specieleafhandling. København: Arken Tryk.

Rasmussen, Jens Jørgen. 1993. ”Mærker du Ånden”. Dansk luthersk Forlag.